

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 93

гр. Пловдив , 23.06.2021 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ в
закрито заседание на двадесет и трети юни, през две хиляди двадесет и първа
година в следния състав:

Председател:	Вера Ив. Иванова
Членове:	Катя Ст. Пенчева Величка П. Белева

като разглежда докладваното от Вера Ив. Иванова Въззивно частно търговско
дело № 20215001000450 по описа за 2021 година

Производство по реда на чл. 278 във вр. с чл. 274, ал.1, т.1 от ГПК.

Обжалвано е определение № 260269, постановено в закрито съдебно
заседание на 23.04.2021 г. от Окръжен съд-П. по т.д. № 40/2021 г. , с което е
прекратено производството по т.д. № 40/2021 г. на ОС-П. по подадената
искова молба от ЗК“Л.и.“АД-гр.С. срещу Д. ЯНК. ИЛ. и ЯНК. Й. ИЛ. поради
неотстраняване в срок нередовности на исковата молба на основание чл.
129,ал.3 от ГПК.

Жалбоподателят Застрахователна компания „Л.и.“АД-гр.С. моли
определението да бъде отменено като незаконосъобразно, неправилно по
съображения, изложени в частната жалба от 31.05.2021 г.

Ответниците по частната жалба Д. ЯНК. ИЛ. и ЯНК. Й. ИЛ. не са взели
становище по нея.

Пловдивският апелативен съд провери законосъобразността на
обжалвания акт във връзка с оплакванията на жалбоподателя, прецени
обстоятелствата по делото и намери за установено следното:

На 28.09.2020 г. от ищеца ЗК“Л.и.“АД-гр.С. е подадена до РС-П. искова
молба, с която се претендира да бъдат осъдени ответниците Д. ЯНК. ИЛ. и
ЯНК. Й. ИЛ. като законни наследници на виновния водач Д.Я. И., починал на

26.05.2013 г., да заплатят на ищеца сумата 2 000 лв.-главница, частично предявена от общо изплатеното застрахователно обезщетение в размер на 49 000 лв., ведно със законната лихва от датата на исковата молба. Ищецът твърди, че на 26.05.2013 г. е настъпило по вина на водача Д.Я. И., управлявал МПС след употреба на алкохол, застрахован относно „Гражданска отговорност на автомобилистите“ при дружеството-ищец, при което ПТП загива Д. И., както и още две лица, а други две лица (Н.С.А. и друго лице) получават телесни повреди. Твърди, че пострадалият Н.С.А. е предявил иск срещу застрахователя и с решение от 23.12.2015 г. на окръжен съд, потвърдено с решение на апелативен съд от 9.06.2016 г., дружеството е осъдено да му заплати обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 49 000 лв. Твърди, че с платежно нареждане от 22.03.2016 г. дружеството е превело по сметка на съдебен изпълнител по образувано изпълнително дело сумата съгласно получена ПДИ в размер на 70 085,14 лв., която включва и сумата 49 000 лв., както и лихви и разноски. Твърди, че след изплащането на обезщетението застрахователят придобива право на регрес срещу виновния водач Д.Я. И. за сумата 49 000 лв. Искът е предявен срещу неговите наследници по закон. Представено е удостоверение за наследници, съгласно което наследниците на Д.Я. И. са неговата майка Д. ЯНК. ИЛ. и неговият баща ЯНК. Й. ИЛ..

С молба от 2.02.2021 г. с вх. № 1690 Я.И. и Д.И. представят незаверено ксерокопие от удостоверение от 3.10.2013 г. по гр.д. 3784/2013 г. на РС-П., съгласно което ЯНК. Й. ИЛ. и Д. ЯНК. ИЛ. се отказват с молба от 3.10.2013 г. от наследството, оставено от покойния им наследодател Д.Я. И., починал на 26.05.2013 г., като отказът е вписан в книгата за отказване от наследство под № 55 от 2013 г.

В първото съдебно заседание по делото на 11.02.2021 г. пред районния съд се явяват ответниците Д.И. и Я.И. и заявяват, че са се отказали от наследството на техния син още през 2013 г., отказът е вписан в РС-П., имат документи за това и могат да ги представят. С молба, докладвана в същото съдебно заседание, ищецът заявява увеличение на иска на основание чл. 214 от ГПК до размер на цялото вземане от 49 000 лв. С определение, постановено в това съдебно заседание, районният съд допуска увеличение на иска, прекратява производството по делото и го изпраща по подсъдност на

ОС-П.. В това съдебно заседание съдът не е дал ход на делото и не е приел незавереното ксерокопие от удостоверението относно отказ от наследство. В съдебното заседание не е присъствал представител на ищеца. Становище относно отказа не е било заявявано от страна на ищеца.

Делото е изпратено от районния съд на окръжния съд с писмо на 19.03.2021 г. и на 22.03.2021 г. е образувано т.д. № 40/2021 г. на ОС-П..

С определение от 25.03.2021 г. окръжният съд приема, че в съдебното заседание на районния съд и двамата ответници са направили изявления, че са се отказали от наследството на починалия им син и този отказ е вписан в специалната книга на РС-П., както и че са представени доказателства. Съдът преценява, че е сезиран с нередовна искова молба, защото представените от наследниците-ответници откази от наследство обективират основание, рефлектиращо директно върху материалноправната и процесуалноправната легитимация на лицата, приети от съда за ответници по иска. Съдът посочва, че с вписване на валидно направения пред районния съдия отказ от наследство настъпват правни последици, изразени в заличаване на наследственото правоприемство. Съдът преценява, че Д.И. и Я.И. не само са престанали да бъдат наследници, но се счита, че не са били такива, тъй като отказът от наследство произвежда действие от откриване на наследството, в който смисъл са разрешенията, дадени с т.1 от ТР №148/10.12.1986 г., ОСГК на ВС. Съдът приема, че доколкото те са се отказали от наследството на починалия им праводател, те се изключват от числото на наследниците, загубват това качество и се счита, че са трети лица спрямо правата и задълженията, възникващи във връзка с наследството. Съдът намира, че с удостоверяване на факта на отказа от наследство от страна на районния съд вече не е била налице надлежна страна нито в материалноправен, нито в процесуален смисъл по отношение на посочените лица, в който смисъл е решение № 145/23.11.2011 г. на ВКС по т.д. № 1018/2010 г., 1 ТО, ТК. Съдът посочва, че служебно следи за процесуалната легитимация на страните, поради което следва да остави производството без движение и да укаже на ищеца да посочи правоприемниците, както и да представи ново удостоверение за наследници на починалата страна, тъй като отказът от наследство на всички наследници от първи ред има за правна последица създаване на наследствено правоприемство спрямо останалите редове в

порядъка, определен от ЗН по аргумент от чл. 53 от ЗН. Затова окръжният съд оставя исковата молба без движение и указва на ищеца, че следва в едноседмичен срок да изпълни мотивите на определението и да представи ново удостоверение за наследници, да посочи ответниците и съответно да изпълни изискванията на чл. 127, ал. 1, т. 2 от ГПК.

За определението на съда от 25.03.2021 г. дружеството-ищец е уведомено на 12.04.2021 г.

На 16.04.2021 г. дружеството-ищец подава (изпраща по пощата) молба, получена в окръжния съд на 19.04.2021 г. с вх. № 264295. С нея ищецът заявява, че във връзка с изявлението на ответниците и представените откази от наследство в ОСЗ пред РС-П. по гр.д. № 2610/2020 г., твърдейки, че не носят отговорност за задълженията на починалия им син Д. И., твърди, че наследството на Д. И. е прието с конклюдентни действия от страна на неговите наследници по закон, които действия са извършени преди вписването на отказ от наследство в книгата за откази от наследство пред РС-П.. С молбата с оглед на изложеното ищецът прави искане да му бъдат издадени 6 съдебни удостоверения, последното (№6) от които да му послужи пред О.Л. за снабдяване с удостоверение за наследници на Д. И. от трети ред (братя и сестри и техните низходящи) и от което да е видно и роднините по съребрена линия. Останалите пет удостоверения са поискани, за да послужат пред НОИ за снабдяване с удостоверение, от което да е видно дали лицето Д. И. се е намирало в трудово правоотношение към 26.05.2013 г. и кое юридическо/физическо лице е вписано като осигурител, както и да е видно при кое пенсионна осигурително дружество е било извършвано допълнителното задължително пенсионно осигуряване на Д. И., както и дали са извършвани разпоредителни и/или отчуждителни сделки след 26.05.2013 г. (№1), пред Имотен регистър при СВ-гр.С. за снабдяване със справка по персоналната партида на Д. И. относно това дали същият е притежавал недвижими имоти на територията на цялата страна (№2), пред Имотен регистър при СВ-гр.С. за снабдяване със справка по персоналната партида на Д.И. и Я.И. за извършените с тях разпоредителни и/или отчуждителни сделки след 26.05.2013 г. (№3), пред СДВР-отдел „Пътна полиция“ за снабдяване със справка относно това дали на името на Д. И. има регистрирани ВПС, като се посочат тяхната марка, модел и регистрационен номер, както и дали с тях са

извършвани разпоредителни и/или отчуждителни сделки след 26.05.2013 г. (№4) и пред БНБ за снабдяване със справка относно разкритите банкови сметки на името на Д. И. (№5).

На 19.04.2021 г. окръжният съд разпорежда да бъдат издадени на ищеца исканите съдебни удостоверения. Удостоверенията са надлежно издадени и се намират на корицата на делото на окръжния съд, не са получени от ищеца.

На 23.04.2021 г. окръжният съд постановява обжалваното сега пред апелативния съд определение, с което посочва, че с определението от 25.03.2021 г. е оставил исковата молба без движение поради направените откази, тъй като е приел, че е сезиран с нередовна искова молба и следва ищецът да представи доказателства и посочи надлежни ответници (наследници от следващия ред) по изложени мотиви, съобщението е получено от ищеца на 12.04.2021 г. и в срок, на 19.04.2021 г. ищецът е заявил, че не приема тези откази на ответниците, както и прави твърдение, че същите преди вписване на отказа от наследство били приели наследството с конклюдентни действия, без да е конкретизирано какви, а във втората част на молбата се иска издаване на съдебни удостоверения. Съдът счита, че не са отстранени нередовностите, а исковата молба е нередовна, в допълнително подадената молба няма искане за удължаване на срока, направено е единствено изявление, че отказите на ответниците са недействителни. Съдът посочва, че представените от наследниците откази от наследство обективират основание, рефлектиращо директно върху материалноправната и процесуалноправна легитимация на лицата, приети от съда за ответници по иска. Съдът приема, че с вписване на валидно направения пред районния съдия отказ от наследство настъпват правни последици, изразени в заличаване на наследственото правоприемство, в който смисъл са разрешенията, дадени с т.1 на ТР № 148/10.12.1986 г. на ОСГК на ВС. Съдът прави извод, че доколкото ответниците са се отказали от наследството на починалия им праводател, същите се изключват от числото на наследниците, загубват това качество и се счита, че са трети лица спрямо правата и задълженията, възникващи във връзка с наследството. Затова съдът счита, че няма надлежна страна нито в материалноправен, нито в процесуалноправен смисъл по отношение на двамата ответници, който извод произтича от това, че в случая материалното право обуславя и процесуалното, поради което те се явяват

трети лица за процесуалното и материалноправно правоотношение и, съответно, няма да бъдат надлежна страна, в който смисъл е решено № 145/23.11.2011 г. на ВКС по т.д. № 1018/2010 г., 1 ТО, ТК. Съдът преценява, че в това производство не може да се установява действителността или не на отказа от наследство, тъй като ищецът е кредитор, а ако ищецът има възражения и твърдения по приемане на наследството с конклюдентни действия, следва да докаже твърденията си в отделно производство. Крайният извод на окръжния съд е, че поради неотстраняване в срок на посочените нередовности следва производството да бъде прекратено на основание чл. 129, ал.3 от ГПК.

За определението на окръжния съд ищецът е уведомен на 25.05.2021 г. и на 28.05.2021 г. подава (изпраща по пощата) частната жалба, получена с вх. №265267/31.05.2021 г. С нея жалбоподателят твърди, че определението е неправилно, тъй като съдът неоснователно е приел исковата молба за нередовна, поради което е постановил връщането ѝ и е прекратил производството по делото. Посочва, че с определение от 25.03.2021 г. окръжният съд е оставил исковата молба без движение и е дал на ищеца едноседмичен срок да отстрани нередовностите – да посочи имената и адресите на надлежна страна в процеса. Посочва, че с молба дружеството е поискало от окръжния съд издаване на съдебни удостоверения, с които да се снабди с информация от съответните институции относно притежаваното от Д. И. имущество, оставено в наследство, и за наличието на разпоредителни сделки с него от наследниците му по закон преди вписването на отказ от наследство. Посочва, че с определението от 23.04.2021 г. окръжният съд прекратява производството по делото, приемайки, че в това производство не може да се установява действителността или не на отказа от наследство, а твърденията на ищеца, че наследството е прието с конклюдентни действия следва да се доказва в отделно производство. Твърди, че тези изводи на съда са неправилни, незаконосъобразни, противоречащи на процесуалните правила, материалния закон и съдебната практика. Заявява, че отказът от наследство е едностранно изявление, за което ЗН предвижда специални императивни правила за форма, съдържание, действие и последици. Заявява, че приемането и отказът от наследство произвеждат действие от откриване на наследството, съгласно чл.48 и чл.52 от ЗН те са безусловни и неоттегляеми

по аргумент от чл. 54 от ЗН, поради което е недействителен отказът от наследство, ако преди това наследникът е приел наследството изрично или чрез конклюдентни действия, показващи по недвусмислен начин вода за това. Заявява, че частите на отреклия се от наследството се наследяват от останалите наследници от същото коляно (ППВС №4/1964 г., т.14), а редовете наследници и разпределението на квотите в рамките на една степен и коляно и правата на съпруга при наследяване с всеки ред наследници се определя с императивни правни норми. Заявява, че съгласно разясненията, дадени в ППВС №7/1973 г., т.3,б.“д“ самостоятелен иск за установяване нищожност на направен отказ от наследство няма, защото нищожният отказ не произвежда действие (аргумент от решение № 108/14.05.2016 г. на ВКС по гр.д. № 5913/2015 г.). Заявява, че дружеството е неоснователно лишено от възможност да защити законните си права и интереси, поради което моли за отмяна на определението на окръжния съд и указване продължаване на съдопроизводствените действия.

Съгласно разпоредбата на чл. 127,ал.1,т.2 от ГПК исковата молба трябва да съдържа името и адреса на ответника. В случая подадената на 28.09.2020 г. искова молба несъмнено отговаря на това законово изискване. В съдебното заседание на 11.02.2021 г. ответниците са възразили, че са се отказали от наследството на своя син Д. И., чиято отговорност за нанесени вреди е била застрахована по задължителната застраховка за гражданската отговорност на водачите на МПС при ответното дружество и дружеството е платило обезщетение на пострадало лице, именно с оглед на което претендира за присъждане на исковата сума от наследниците на починалия при ПТП водач. Ищецът се явява при тези обстоятелства кредитор на наследодателя на ответниците Д. И., а не техен кредитор, поради което по начало нормата на чл.56 от ЗН в случая не би могла да намери приложение. Следва да се посочи, че по делото ответниците с молбата от 2.02.2021 г. са представили незаверено ксерокопие от удостоверение относно извършен отказ от наследство, което има доказателствена стойност на бял лист. По делото няма следователно надлежно доказателство за извършени от всеки от ответниците откази от наследството на Д. И., поради което изводите на окръжния съд за наличие на такива откази, съответно, за нередовност на исковата молба, са преждевременни и необосновани.

Освен това окръжният съд неправилно е приел с обжалваното определение и че приети от него като налични нередовности на исковата молба не са отстранени. Несъмнено в срока, даден с определението от 25.03.2021 г., ищецът с молбата от 19.04.2021 г. е оспорил наличието на валидни откази, като твърди, че наследството е прието от ответниците с конклюдентни действия, извършени преди вписването на отказ от наследство. Ищецът не е наменувал своето оспорване изрично като възражение за нищожност на отказ от наследство, но с оглед заявеното твърдение и правната характеристика на изявлението съдът следва да го прецени като такова възражение. Следователно в случая отказът от наследство, ако има такъв, не е безспорен, респективно, не е безспорно той да е породил присъщите му правни последици, поради което да се счита, че заявилият го наследник не е бил такъв, респективно, че не е налице надлежна страна нито в материалноправен, нито в процесуалноправен смисъл. Съдът следва да отчете валидно направен и надлежно вписан отказ от наследство, в който случай вече служебно да прецени процесуалната легитимация на страните, да остави производството без движение и да изисква от ищеца да представи ново удостоверение за наследници и да посочи техните адреси, както и да предприеме действията по чл. 51 от ЗН.

Право на ищеца е да прецени начина, по който да осъществи защитата на твърдяното своето право на вземане спрямо конкретните ответници. Несъмнено е, че отказ от наследство, след като то е прието, е нищожен и за обявяване на тази нищожност няма давност. Несъмнено е, че на нищожността може да се позове всеки, като предяви иск или чрез възражение. По начало при направено възражение, че наследник се е отказал от наследството, може да се предяви противно възражение, че отказът е нищожен, защото преди него е извършено фактическо приемане. Ищецът може да прецени, че няма интерес да води самостоятелен иск за установяване на нищожния отказ, тъй като този спорен въпрос би могло да се реши в производството по предявения облигационен иск. Също така ищецът може да прецени дали да заведе самостоятелен иск за прогласяване на нищожността на отказ от наследство, който да бъде съединен с облигационен иск, а във вече образуваното производство да поиска конституиране на наследници от следващ ред и то да бъде спряно до приключване на другото дело. Следва да се посочи, че

предявяването на установителен иск за нищожност на отказ от наследство е допустимо (в тази насока – решение № 68/13.09.2010 г. на ВКС по гр.д. № 3382/2008 г., 4 ГО, ГК, с което е прието, че предявената от кредитор претенция срещу законен наследник на длъжника за установяване нищожността на отказа от наследство на ответника поради предходното от негова страна приемане на наследството е допустима съгласно ППВС №7/1973 г., т.3,б.“д“; решение № 43/15.05.2020 г. на ВКС по гр.д. 1761/2019 г., 3 ГО, ГК, както и посочените в него решение № 2488/13.11.1963 г. по гр.д. № 1779/63 г., 1 ГО и решение № 875/14.04.1969 г. по гр.д. 381/69 г., 1 ГО).

В случая ищецът е поискал с молбата от 19.04.2021 г. издаване на съдебно удостоверение, чрез което да се снабди с удостоверение за другите наследници на Д. И.. Само с оглед на това неправилно окръжният съд е приел, че ищецът не е отстранил указанията му с определението на съда от 25.03.2021 г. нередовности. Съдът не е дал възможност на ищеца да изпълни дадените му указания, за което изпълнение ищецът е предприел действия, а именно поискал е удостоверението, то му е издадено от съда, но без да е дадена възможност на ищеца да се снабди с него и да представи документи, съдът е постановил обжалваното определение. Очевидно е, че дружеството-ищец е предприело надлежни действия за снабдяване с документ относно другите наследници, поради което не е налице бездействие на ищеца и затова е неправилна преценката на окръжния съд, че нередовностите не са отстранени. Освен това окръжният съд не се е съобразил с обстоятелството, че отказите са оспорени, това оспорване е въведено от ищеца в предмета на спора с молбата от 19.04.2021 г., като ищецът е поискал снабдяване с удостоверения, за да осъществи защитата си по делото. При оспорени откази не може да се приеме, че следва производството да се развие по начина, по който би следвало да процедира съдът, ако такова оспорване не бе заявено – съгласно нормата на чл. 51 от ЗН, след като ищецът посочи следващи по ред наследници и техните адреси.

При тези обстоятелства се установява, че е неправилна преценката на окръжния съд, направена с обжалваното определение от 23.04.2021 г., че са налице нередовности на исковата молба, които не са били отстранени от ищеца, поради което да са налице основания за прекратяване на производството по делото на основание чл. 129, ал.3 от ГПК. Частната жалба е

основателна, обжалваното определение като неправилно следва да бъде отменено, като делото се върне на окръжния съд за предприемане на съответните съдопроизводствени действия по надлежно установяване дали е извършен отказ от наследство съгласно чл. 52 от ЗН от наследниците-ответници по делото, както и да бъде осигурена възможност на ищеца да защити своите законни права и интереси, като осъществи защитата, която прецени за уместна за случая, включително след като получи издадените му вече от окръжния съд съдебни удостоверения и представи резултати от тях.

С оглед на гореизложеното съдът

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ определение № 260269, постановено в закрито съдебно заседание на 23.04.2021 г. от Окръжен съд-П. по т.д. № 40/2021 г. , с което е прекратено производството по т.д. № 40/2021 г. на ОС-П. по подадената искова молба от ЗК“Л.и.“АД-гр.С. срещу Д. ЯНК. ИЛ. и ЯНК. Й. ИЛ. поради неотстраняване в срок нередовности на исковата молба на основание чл. 129,ал.3 от ГПК.

Връща делото на същия съд и състав за предприемане на съответните съдопроизводствени действия.

Определението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____